

Van Stichting Natuurbegraafplaats-waaromniet.nl
info@natuurbegraafplaats-waaromniet.nl
Postbus 23130
3001 KC Rotterdam

Aan College van Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Betreft Actualisatieplan Omgevingsvisie december 2016
Zaaknummer 2016-010207

Rotterdam, 28 september 2016

Geachte leden van Gedeputeerde Staten Gelderland,

Graag willen wij, Stichting Natuurbegraafplaats-waaromniet.nl, onze zienswijze kenbaar maken met betrekking tot het Actualisatieplan Omgevingsvisie van december 2016. Wij gaan daarbij in op de paragraaf waarin wordt voorgesteld om natuurbegraven onder voorwaarden mogelijk te maken in het GNN (paragraaf 4.3.1.2.3.).

‘Natuurbegraven’ wordt door natuurbegraafondernemers en Natuurmonumenten gepresenteerd als natuur- en milieuvriendelijk, als echt iets voor natuurliefhebbers, als mogelijkheid voor mensen die eeuwigdurende grafrust wensen in de schoonheid van de natuur én als verdienmodel voor natuurgebieden.

Stichting Natuurbegraafplaats-waaromniet.nl plaatst serieuze kanttekeningen bij deze claims. ‘Natuurbegraven’ verstoort de natuur, vervuult de bodem, zorgt voor verdere ‘verhekkings’ van de Gelderse natuur en legt voor eeuwig beslag op onze schaarse natuur.

Onze zorgen en vragen

1. Waar mag het niet?

In de visie wordt een aantal ‘kwetsbare natuurtypen’ benoemd waar natuurbegraven niet mogelijk wordt, zoals ‘grote eenheden natuur’ en ‘oude bosbodems’. Deze begrippen zijn echter niet gedefinieerd, hetgeen zal leiden tot rechtsonzekerheid en problemen bij handhaving.

2. De diepte van de graven

Om verdroging van de natuur te voorkómen, is het gewenst om de gemiddeld hoogste grondwaterstand hoog te houden. Om begraven in diezelfde natuur mogelijk te maken, is juist een lage grondwaterstand nodig. Dit in verband met de wettelijk voorgeschreven diepte van graven, het voorkómen van verstoring van de grafcrust door gravende dieren, beperking van de schade door het vrijkomen van schadelijke stoffen en het voorkómen van stormschade.

Wij zien hierin een spanningsveld. Een en ander nodigt uit tot gesjoemel met de belangen van de natuur, die gebaat is bij een hoge grondwaterstand.

3. Het aantal graven per hectare

Hoeveel graven kan een natuurgebied aan? Alterra stelt in haar rapport 'Terug naar de natuur' (nr. 1789, 2009) dat een verstoring van 5% van het oppervlak van een natuurterrein ten behoeve van natuurbegraven 'toelaatbaar' is. Alterra komt daarmee uit op een toelaatbaar maximum van gemiddeld 80 graven per hectare. Voor voedselarme of matig voedselrijke bossen en natuurtypen - zoals in Gelderland veel voorkomen - komt men uit op enige tientallen graven of minder per hectare. Om schade aan de wortelstelsels van met name grotere bomen (dikker dan 30 cm) te voorkomen, adviseert Alterra om grafplekken te kiezen buiten de verticale projectie van de kruin van die bomen. In de praktijk zien we dan ook dat bestaand bos met wortel en tak wordt gerooid om het rijp te maken voor de aanleg van 'natuur'graven.

In een eerdere versie van de Omgevingsvisie zagen wij een aantal van 50 per hectare, wat strookt met het advies van Alterra. In de huidige visie staat een aantal van 150 graven per hectare genoemd. Het is logisch dat de grafrechthandel en natuurorganisaties, die beide geld hopen te verdienen aan het verkopen van natuurgraven, zeer gebaat zijn bij een zo hoog mogelijk aantal graven per hectare. Wij hebben dan ook de indruk dat de visie op het maximaal aantal graven per hectare niet is ingegeven door de overweging wat 'toelaatbaar' is voor de natuur, maar door de wens van partijen er een prettig verdienmodel van te maken. Tevens hebben wij de indruk (gekregen in mondelinge contacten met natuurorganisaties) dat het aantal graven per hectare onderwerp is van een uitruil met de mogelijkheid windturbines te plaatsen en kleinschalige recreatie toe te staan. Wij zijn van mening dat onze schaarse natuur zo belangrijk is, dat deze niet mag worden verhandeld in dergelijke deals.

Zo mogelijk nog zorgelijker is de passage waarin ieder maximum wordt losgelaten als er maar genoeg wordt gecompenseerd met nieuwe natuur of omvorming van bestaande natuur. Deze compensatie-eis is echter niet geconcretiseerd, wat leidt tot een tekort aan rechtszekerheid en handhavingsmogelijkheden.

4. De noodzaak hekken te plaatsen

Natuurgraven zijn zeer uitnodigend voor gravende zoogdieren als vossen en dassen: de grond is er lekker zacht en er ligt – goed ruikbaar - iets eetbaars in de grond. Op verschillende natuurbegraafplaatsen is dit inmiddels een probleem. Dus ook al bezweren de natuurbegraafondernemers dat er geen hek nodig is, de praktijk zal uitwijzen dat dit op den duur onontkoombaar is. Dit staat op gespannen voet met ander beleid, dat er op is gericht om het aantal hekken in de natuur juist drastisch te verminderen.

5. Eeuwig durend beslag op de natuur

De natuurgrafondernemers maken reclame met 'eeuwigdurende grafcrust'. Wij vragen ons af of iemand al eens heeft doorgedacht wat dat voor onze natuur betekent als begraven in de natuur echt populair wordt. De natuurgrafrechthandel zegt te streven naar een marktaandeel van 5%. Dat zou per jaar neerkomen op ca. 7500 begrafenissen in de natuur, hoofdzakelijk op de hogere zandgronden. Daarvoor zullen steeds nieuwe stukken natuur moeten worden aangesneden, die voor eeuwig veranderen in begraafplaatsen, een onomkeerbaar proces. Geen aantrekkelijke optie, vinden

wij. Het alternatief is dat er over enkele jaren gestopt moet worden met natuurbegraven omdat het uit de hand loopt. Begin er dan gewoon helemaal niet aan, is ons advies.

Als er inderdaad behoefte blijkt te zijn aan natuurlijke vormen van begraven, kunnen gemeenten natuurbegraven inpassen binnen hun huidige begraafplaatsen en zogeheten parkbegraafplaatsen aanleggen. Het begraven van de doden blijft dan geconcentreerd op een overzichtelijk aantal plekken.

6. Eeuwigdurend beheer

Eeuwig durende grafgruften vraagt om eeuwig durend beheer. Ook al wordt een gebied 'teruggegeven aan de natuur', het gaat wel om de laatste rustplaats van mensen, wat gedurende lange tijd toezicht en beheer nodig maakt. Wie is daarvoor verantwoordelijk? Het bedrijf dat de grafrechten verkoopt? De eigenaar van het gebied? Of de gemeentelijke of provinciale overheid, als deze partijen verstek laten gaan? Wie draait er voor de kosten op als een eigenaar failliet gaat en het terrein onverkoopbaar blijkt? De fondsen waarmee ondernemers schermen, zullen bij lange na niet voldoende zijn.

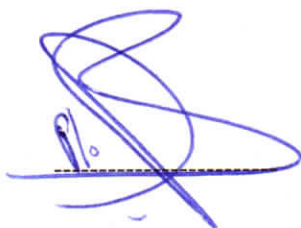
Deconfitures zijn mede niet ondenkbaar omdat de fiscus zich op het standpunt stelt dat een landgoed de status van rangschikking onder de Natuurschoonwet verliest als er meer dan 100 graven per ha worden gerealiseerd. Dat kan tot aanzienlijke navordering van Successierecht leiden en zal bij iedere overgang naar een volgende generatie het risico van financiële problemen met zich brengen.

7. Sturing

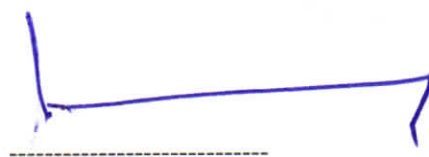
In de praktijk zien wij een wildgroei van initiatieven, iets waar ook de Federatie Particulier Grondbezit voor waarschuwt. De hoofdredacteur van het vakblad 'Uitvaart' ziet in het toelaten van natuurbegraven zelfs een 'volgende bestuurlijke blunder'. In geval van overaanbod zal dit leiden tot meerdere, slecht renderende natuurbegraafplaatsen en dus tot het onnodig aansnijden van gave natuurgebieden. Het lijkt ons een taak van de provincie om hierin sturend op te treden.

Heel bestuurlijk Nederland kijkt wat de provincie Gelderland gaat doen op het gebied van natuurbegraven. Dit schept een grote verantwoordelijkheid en vraagt om een bijzonder zorgvuldige afweging.

Hoogachtend,
namens het bestuur van Stichting Natuurbegraafplaats-waaromniet.nl,

P. Schoe
voorzitter

Th. Sandberg
secretaris